

MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul XI — Nr. 585

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 30 noiembrie 1999

SUMAR

	Pagina		Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		alin. 1 și alin. 2 teza întâi ale art. 12 din Legea nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor	8-9
Decizia nr. 137 din 5 octombrie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. 1 pct. 2 lit. b) și ale art. 5 alin. 3 din Legea nr. 118/1996 privind constituirea și utilizarea Fondului special al drumurilor publice, republicată, modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 72/1998	1-3	Decizia nr. 161 din 19 octombrie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 alin. (1) lit. c) și alin. (2) lit. b) din Legea nr. 130/1996 privind contractul colectiv de muncă, republicată	9-12
Decizia nr. 141 din 5 octombrie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 și ale art. 171 alin. 1 din Codul de procedură penală	3-5	Decizia nr. 166 din 21 octombrie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal	12-14
Decizia nr. 143 din 5 octombrie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 120 alin. 5 din Codul de procedură penală....	6-7	Decizia nr. 167 din 21 octombrie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3, art. 86 ¹ alin. 3 și ale art. 86 ⁷ alin. 3 din Codul penal	14-16
Decizia nr. 157 din 12 octombrie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor		★	
		Rectificare.....	16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 137

din 5 octombrie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. 1 pct. 2 lit. b) și ale art. 5 alin. 3 din Legea nr. 118/1996 privind constituirea și utilizarea Fondului special al drumurilor publice, republicată, modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 72/1998

Ioan Muraru — președinte
Costică Bulai — judecător
Constantin Doldur — judecător
Kozsokár Gábor — judecător
Nicolae Popa — judecător
Lucian Stângu — judecător
Romul Petru Vonica — judecător
Iuliana Nedelcu — procuror
Maria Bratu — magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. 1 pct. 2 lit. b) și ale art. 5 alin. 3 din Legea nr. 118/1996 privind constituirea și

utilizarea Fondului special al drumurilor publice, republicată, modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 72/1998, excepție ridicată de Societatea Comercială „Moisan Transimpex” — S.R.L. Bistrița în Dosarul nr. 3.790/1998 al Curții de Apel Cluj — Secția comercială și de contencios administrativ. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 30 septembrie 1999, fiind consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru data de 5 octombrie 1999.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 16 decembrie 1998, pronunțată în Dosarul nr. 3.790/1998, Curtea de Apel Cluj — Secția comercială și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. 1 pct. 2 lit. b) și ale art. 5 alin. 3 din Legea nr. 118/1996, republicată, modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 72/1998, excepție ridicată de Societatea Comercială „Moisan Transimpex” — S.R.L. Bistrița.

Cele două texte contravin, în opinia autoarei excepției, prevederilor art. 41 și 135 din Constituție.

În motivarea excepției autoarea acesteia consideră că primul dintre textele contestate „încalcă prevederile constituționale, fixând o cotă de plată pentru un bun care nu aparține detentorului și nici nu se știe dacă va deveni vreodată proprietatea sa”.

În ceea ce privește dispozițiile art. 5 alin. 3 din Legea nr. 118/1996, care prevăd scutiri de la plata sumei fixe anuale pentru agenții economici care efectuează transport de călători în comun, autoarea excepției susține că prin intermediul lor legiuitorul a acordat un regim juridic preferențial acestor agenți, „în detrimentul societăților comerciale cu capital privat și chiar persoanelor fizice, care sunt obligate să plătească această sumă fixă; în caz contrar, potrivit art. 4 alin. 1 pct. 3, nu pot dobândi dreptul de utilizare a drumurilor publice”.

Exprimându-și opinia, instanța consideră că „aplicarea unei cote de 5% din valoarea în vamă a autovehiculelor introduse în țară în mod temporar este o dispoziție neconstituțională, cu atât mai mult cu cât legea vamală și Legea nr. 90/1998 stabilesc obligația cumpărătorului la plata taxelor vamale calculate în momentul transferului dreptului de proprietate. Utilizatorul este însă obligat la plata taxelor pentru Fondul special al drumurilor publice pe toată perioada derulării contractului de leasing, potrivit art. 4 pct. 3 din lege. Taxa de 5% este o taxă datorată de proprietarul autovehiculului, iar modificarea legii, în sensul de a include în această categorie și pe utilizatorul temporar al bunului, echivalează proprietatea cu folosința unui bun”. În concluzie, consideră că dispozițiile criticate contravin prevederilor art. 41 și 135 din Constituție.

În temeiul art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și al Guvernului.

Guvernul, în punctul său de vedere, consideră că ambele excepții sunt neîntemeiate. În ceea ce privește dispozițiile art. 4 alin. 1 pct. 2 lit. b) din Legea nr. 118/1996, Guvernul consideră că acestea nu îngădesc în nici un fel exercitarea atributelor dreptului de proprietate: posesia, folosința și dispoziția. De altfel, se arată că „stabilirea taxelor chiar și pentru autovehiculele care nu sunt proprietatea, ci numai în folosința plătitorului taxei este o problemă ce implică aprecierea de către legiuitor a oportunității măsurii din punct de vedere economic.”

În ceea ce privește textul art. 5 din Legea nr. 118/1996, Guvernul consideră că excepția de neconstituționalitate a rămas fără obiect, dat fiind că acest text a fost abrogat implicit prin Ordonanța Guvernului nr. 72/1998, care scutește de la plata taxei numai pe proprietarii autovehiculelor radiate din circulație sau neutilizate temporar, iar nu și societățile comerciale care efectuează transporturi de călători în comun.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze excepția cu care a fost sesizată.

Textele art. 4 alin. 1 pct. 2 lit. b) și ale art. 5 alin. 3 din Legea nr. 118/1996, republicată, modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 72/1998, au următorul conținut:

„Art. 4. — *Sursele Fondului special al drumurilor publice se constituie după cum urmează: [...]*

2. prin aplicarea unei cote de 5% asupra:

b) valorii în vamă a autovehiculelor și remorcilor importate, indiferent de regimul vamal aplicabil, inclusiv a celor introduse în țară în scopul utilizării în sistem leasing ori închiriate din străinătate, cu excepția celor achiziționate din fonduri nerambursabile PHARE; [...]

„Art. 5. [...] alin. 3 — *Obligația vărsării sumelor fixe anuale, prevăzute la art. 4 alin. 1 pct. 3, revine tuturor proprietarilor de autovehicule și remorci sau utilizatorilor de autovehicule și remorci în sistem leasing ori închiriate din străinătate, persoane fizice sau persoane juridice, indiferent de data achiziționării, cu excepția proprietarilor de autovehicule și remorci radiate din circulație sau neutilizate temporar, timp de 3 luni în cursul unui an, în construcții sau în agricultură, ca urmare a întreruperii activității productive, datorită caracterului sezonier sau calamităților.*”

Excepția a fost invocată într-un proces de contencios administrativ de Societatea Comercială „Moisan Transimpex” — S.R.L. Bistrița, în al cărui cadru aceasta solicită instanței de judecată anularea Adresei Ministerului Transporturilor nr. 20/1.279/1998 și obligarea acestui minister la restituirea unei sume de bani reprezentând taxa de 5% din valoarea în vamă a autovehiculelor introduse temporar în țară, pentru Fondul special al drumurilor publice, taxă instituită prin art. 4 alin. 1 pct. 2 lit. b) din Legea nr. 118/1996, republicată, modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 72 din 25 august 1998.

Prin această adresă, a cărei anulare este cerută de autoarea excepției de neconstituționalitate, Ministerul Transporturilor a dispus ca taxa să fie plătită pentru autovehiculele și semiremorcile introduse în țară în sistem leasing. Această soluție a fost ulterior consacrată prin completarea art. 4 alin. 1 pct. 2 lit. b) din Legea nr. 118/1996, republicată, în sensul că taxa de 5% din valoarea în vamă a autovehiculelor se aplică și în cazul în care acestea sunt importate în sistem leasing sau închiriate. În formă modificată, textul face obiectul excepției de neconstituționalitate. Autoarea excepției a cerut în instanța de contencios administrativ restituirea taxei de 5% plătite pentru un număr de autovehicule introduse în țară, la data de 21 iunie 1998, în sistem leasing, pretinzând că, în ceea ce o privește, s-ar fi convenit ca taxa pentru utilizarea drumurilor să fie plătită în cuantumul rezultat din aplicarea art. 4 pct. 3 din Legea nr. 118/1996.

Cu privire la neconstituționalitatea dispozițiilor art. 4 alin. 1 pct. 2 lit. b), care fac obiectul excepției de neconstituționalitate, Curtea constată că ele nu sunt aplicabile în rezolvarea cauzei de către instanța de fond, întrucât au intrat în vigoare la data de 25 august 1998, iar raporturile juridice care fac obiectul cauzei au luat naștere la data de 21 iunie 1998. Aplicarea acestor dispoziții unor raporturi

juridice create înainte de intrarea în vigoare a modificărilor cuprinse în Ordonanța Guvernului nr. 72/1998 ar conferi legii un caracter retroactiv, ceea ce ar duce la încălcarea principiului neretroactivității legii, prevăzut la art. 15 alin. (2) din Constituție.

Potrivit prevederilor art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau ordonanță în vigoare, de care depinde soluționarea cauzei.

Din împrejurarea că dispozițiile art. 4 alin. 1 pct. 2 lit. b) din Legea nr. 118/1996, republicată, au fost modificate prin Ordonanța Guvernului nr. 72/1998, rezultă că textul criticat prin excepție ca fiind neconstituțional nu este aplicabil în soluționarea acestui litigiu.

Potrivit art. 23 alin. (1) coroborat cu alin. (6) al aceluiași articol din Legea nr. 47/1992, republicată, excepția privind

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE :

Respinge ca inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. 1 pct. 2 lit. b) și ale art. 5 alin. 3 din Legea nr. 118/1996 privind constituirea și utilizarea Fondului special al drumurilor publice, republicată, modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 72/1998, excepție ridicată de Societatea Comercială „Moisan Transimpex” — S.R.L. Bistrița în Dosarul nr. 3.790/1998 al Curții de Apel Cluj — Secția comercială și de contencios administrativ.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 5 octombrie 1999.

PREȘEDINTE,
prof. univ. dr. **Ioan Muraru**

Magistrat-asistent,
Maria Bratu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 141

din 5 octombrie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 și ale art. 171 alin. 1 din Codul de procedură penală

Ioan Muraru	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Marioara Prodan	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 și ale art. 171 alin. 1 din Codul de procedură penală, ridicată de Mitică Bute și Viorel-Cătălin Șuică în Dosarul nr. 197/1999 al Judecătoriei Tulcea.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 30 septembrie 1999, în lipsa părților și în prezența procurorului, fiind consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru data de 5 octombrie 1999.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 13 aprilie 1999, Judecătoria Tulcea a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 și ale art. 171 alin. 1 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Mitică Bute și Cătălin-Viorel Șuică în Dosarul nr. 197/1999 aflat pe rolul acestei instanțe.

În motivarea excepției autorii acesteia arată că, în ceea ce îi privește, în cursul urmăririi penale au fost încălcate dispozițiile legale referitoare la dreptul de apărare, cuprinse în art. 6 alin. 1 din Codul de procedură penală, în care se arată că „Dreptul la apărare este garantat învinutului, inculpatului și celorlalte părți în tot cursul procesului penal” și în art. 171 alin. 1 din același cod, care precizează că „învinutul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de apărător în tot cursul urmăririi penale și al judecării, iar organele judiciare sunt obligate să-i aducă la cunoștință acest drept”. Se consideră că,

întrucât accidentul de muncă a avut loc la data de 28 mai 1998, dată la care s-a întocmit de către procuror procesul-verbal de cercetare la fața locului, la acea dată trebuiau respectate prevederile legale menționate, iar nu abia la 17 septembrie 1998, dată la care s-a început urmărirea penală și ei au fost ascultați în calitate de învinuiți. În opinia lor, dispozițiile art. 6 și ale art. 171 alin. 1 din Codul de procedură penală contravin prevederilor constituționale cuprinse în art. 24 alin. (2), care precizează că „*în tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu*”, fără a face referire la momentul în care acest drept începe să devină obligatoriu și fără a-l condiționa în raport cu calitatea de învinuit sau de inculpat. Autorii excepției apreciază că dreptul la apărare trebuie să funcționeze „în tot parcursul procesului și nu din momentul începerii urmăririi penale”. În argumentarea excepției se mai invocă și prevederile art. 14 pct. 3 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, referitoare la dreptul oricărei persoane acuzate de comiterea unei infracțiuni de a fi informată despre natura și motivele acuzației, pentru a-și organiza apărarea, precum și la dreptul de a avea un apărător, iar când este necesar, de a i se atribui un apărător din oficiu.

Exprimându-și opinia asupra excepției de neconstituționalitate ridicate, instanța o consideră nefondată, deoarece audierea celor doi inculpați în faza premergătoare urmăririi penale, fără a li se asigura dreptul la apărare, nu poate fi considerată o încălcare a dispozițiilor art. 6 alin. 1 și ale art. 171 alin. 1 din Codul de procedură penală, pentru că în această fază nu s-au formulat nici un fel de învinuiri la adresa lor, în acel moment ei neavând calitatea de învinuiți sau de inculpați. Instanța mai precizează că la data de 17 septembrie 1998, când a fost începută urmărirea penală și când li s-a luat primele declarații în calitate de învinuiți, li s-a respectat dreptul la apărare, aducându-li-se la cunoștință dreptul de a-și angaja apărător și făcându-se această mențiune în înscrisurile în care au fost consemnate declarațiile învinuiților.

În conformitate cu dispozițiile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a Curții Constituționale a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a putea formula și trimite punctele lor de vedere.

În punctul de vedere al Guvernului se apreciază că excepția este neîntemeiată, deoarece dispozițiile legale criticate reflectă și concretizează, cu privire la procesul penal, prevederile constituționale cuprinse în art. 24 alin. (2), referitoare la dreptul la asistență juridică în tot cursul procesului. Or, momentul începerii procesului penal coincide cu momentul începerii urmăririi penale, cu excepția proceselor penale pornite la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, în care procesul penal nu mai implică și începerea urmăririi penale. Guvernul consideră că înainte de începerea procesului penal nu se poate vorbi de *învinuit*, cel care a săvârșit infracțiunea fiind *făptuitor*, fără a avea încă o calitate procesuală, calitate pe care o primește numai o dată cu pornirea procesului penal, și anume a urmăririi penale. Or, unei persoane situate în afara procesului penal nu i se poate acorda dreptul la asistență juridică, pentru că astfel s-ar încălca tocmai prevederile art. 24 alin. (2) din Constituție, care stabilesc acest drept „*în tot cursul procesului*”. Guvernul face referiri și la Decizia nr. 17 din 9 februarie 1999 prin care Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 171 alin. 1 din Codul de procedură penală.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Potrivit art. 144 lit. c) din Constituție și art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției îl constituie dispozițiile art. 6 din Codul de procedură penală, care au următorul cuprins:

„*Dreptul de apărare este garantat învinuitului, inculpatului și celorlalte părți în tot cursul procesului penal. În cursul procesului penal organele judiciare sunt obligate să asigure părților deplină exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prevăzute de lege și să administreze probele necesare în apărare. Organele judiciare au obligația să încunoștințeze pe învinuit sau pe inculpat despre fapta pentru care este învinuit, încadrarea juridică a acesteia și să-i asigure posibilitatea pregătirii și exercitării apărării. Orice parte are dreptul să fie asistată de apărător în tot cursul procesului penal. Organele judiciare au obligația să încunoștințeze pe învinuit sau pe inculpat, înainte de a i se lua prima declarație, despre dreptul de a fi asistat de un apărător, consemnându-se aceasta în procesul-verbal de ascultare. În condițiile și în cazurile prevăzute de lege, organele judiciare sunt obligate să ia măsuri pentru asigurarea asistenței juridice a învinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu are apărător ales*”, precum și dispozițiile art. 171 alin. 1 din același cod, potrivit cărora: „*Învinuitul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de apărător în tot cursul urmăririi penale și al judecării, iar organele judiciare sunt obligate să-i aducă la cunoștință acest drept*”.

S-a susținut de către autorii excepției că aceste texte încalcă principiul constituțional al garantării dreptului la apărare, consfințit de legea fundamentală prin art. 24 alin. (2), conform căruia „*În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu*”, precum și prevederile art. 14 pct. 3 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat și deschis spre semnare de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 16 decembrie 1966 și ratificat de România la 31 octombrie 1974 prin Decretul nr. 212, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 146 din 20 noiembrie 1974.

Pct. 3 al art. 14 din pactul menționat are următoarea redactare: „*Orice persoană acuzată de comiterea unei infracțiuni penale are dreptul, în condiții de deplină egalitate, la cel puțin următoarele garanții:*

a) *să fie informată în cel mai scurt termen, într-o limbă pe care o înțelege și în mod detaliat, despre natura și motivele acuzației ce i se aduc;*

b) *să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale și să comunice cu apărătorul pe care și-l alege;*

c) *să fie judecată fără o întârziere excesivă;*

d) *să fie prezentă la proces și să se apere ea însăși sau să aibă asistența unui apărător ales de ea; dacă nu are apărător, să fie informată despre dreptul de a-l avea și, ori de câte ori interesul justiției o cere, să i se atribuie un apărător din oficiu, fără plată, dacă ea nu are mijloace pentru a-l remunera;*

e) *să interogheze sau să facă a fi interogați martorii acuzării și să obțină înfățișarea și interogarea martorilor apărării în aceleași condiții cu cele ale martorilor acuzării;*

f) *să beneficieze de asistența gratuită a unui interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la ședința de judecată;*

g) să nu fie silită să mărturisească împotriva ei înseși sau să se recunoască vinovată“.

Examinând conformitatea dispozițiilor legale criticate cu prevederile constituționale invocate, precum și cu cele ale art. 14 pct. 3 din Pactul internațional menționat, Curtea constată că nu poate fi vorba de o contrarietate a acestora, ci, dimpotrivă, de o concretizare a garanțiilor constituționale a dreptului la apărare în cadrul procesului penal. Astfel, textele criticate prevăd și garantează dreptul la apărare al învinutului sau al inculpatului în tot cursul procesului penal, precum și obligația organelor judiciare de a-l încunoștința pe acesta despre fapta pentru care este învinuit, încadrarea juridică a acesteia și de a-i asigura posibilitatea pregătirii și exercitării apărării. Orice parte are dreptul de a fi asistată de apărător în tot cursul procesului. În plus, organele judiciare au obligația să încunoștințeze pe învinuit sau pe inculpat, înainte de a i se lua prima declarație, despre dreptul de a fi asistat de un apărător, consemnându-se aceasta în procesul-verbal de ascultare. În condițiile și în cazurile prevăzute de lege, organele judiciare sunt obligate să ia măsuri pentru asigurarea asistenței judiciare a învinutului sau a inculpatului, dacă acesta nu are apărător ales.

Prin alin. 1 al art. 171 din Codul de procedură penală, text legal de asemenea criticat, este prevăzut din nou dreptul învinutului sau al inculpatului de a fi asistat de apărător în tot cursul urmăririi penale sau al judecării, precum și obligația organelor judiciare de a-i aduce la cunoștință acest drept.

De asemenea, textele legale criticate sunt în concordanță și cu prevederile pct. 3 al art. 14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, potrivit cărora orice persoană acuzată de comiterea unei infracțiuni are dreptul la garanțiile procesuale enumerate și menționate, printre care: acela de a fi informată despre natura și motivele acuzației ce i se aduce, de a avea asistența unui apărător ales de ea, dacă nu are apărător să fie informată despre dreptul de a-l avea sau de a i se atribui un apărător din oficiu ori de câte ori interesul justiției o cere sau dacă ea nu are mijloace pentru a-l remunera.

Prin urmare, este evident că prin dispozițiile legale criticate nu se aduce nici o atingere dreptului la apărare garantat de Constituția României prin prevederile art. 24 alin. (2), interpretate și aplicate în concordanță cu Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, conform art. 20 alin. (1) din legea fundamentală, ci, dimpotrivă, prin

aceste dispoziții se înscrie în Codul de procedură penală dreptul la apărare și obligația organelor judiciare de a-l respecta și de a asigura exercitarea efectivă a acestui drept.

Curtea consideră că garantarea dreptului la apărare nu se poate asigura în afara procesului penal, înainte de începerea urmăririi penale, când făptuitorul nu are calitatea procesuală de învinuit sau de inculpat, astfel cum se susține de către autorii excepției, care confundă începerea procesului penal cu efectuarea unor acte premergătoare acestuia. Momentul în care începe urmărirea penală constituie începutul procesului penal, cu excepția proceselor penale în care plângerea penală declanșează procesul penal și în care nu există faza urmăririi penale. Efectuarea de către organele de urmărire penală a unor acte premergătoare, anterior începerii urmăririi penale, în vederea strângerii datelor necesare declanșării procesului, nu reprezintă momentul începerii procesului penal și se efectuează tocmai pentru a se constata dacă sunt sau nu temeiuri pentru începerea procesului penal.

Potrivit prevederilor constituționale interpretate și aplicate în concordanță cu Pactul internațional invocat, dreptul la apărare nu poate fi garantat, în afara unei acuzații, a unei învinuiri și, respectiv, a unui proces început și aflat în curs de desfășurare. Chiar dacă, în conformitate cu prevederile art. 224 din Codul de procedură penală, procesul-verbal prin care se constată efectuarea unor acte premergătoare poate constitui mijloc de probă, dreptul la apărare al învinutului nu poate fi considerat ca fiind încălcat, pentru că acesta are posibilitatea de a-l combate cu alt mijloc de probă.

Curtea Constituțională s-a mai pronunțat asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 171 alin. 1 din Codul de procedură penală, și anume prin Decizia nr. 17 din 9 februarie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 112 din 18 martie 1999, dar cu privire la un alt aspect, și anume cel al asistenței juridice obligatorii în tot cursul procesului penal, deci și în faza urmăririi penale. Curtea a constatat, în acea cauză, că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, reținând în considerente că nu există nici o *discriminare* și nici o contradicție între dispozițiile art. 171 alin. 1 din Codul de procedură penală și prevederile art. 24 alin. (2) din Constituție, textul reglementând în detaliu însuși principiul constituțional al dreptului la apărare. Aceste considerente își mențin actualitatea și în prezenta cauză.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

D E C I D E :

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 6 și ale art. 171 alin. 1 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Mitică Bute și Cătălin-Viorel Șuică în Dosarul nr. 197/1999 al Judecătoriei Tulcea. Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 5 octombrie 1999.

PREȘEDINTE,
prof. univ. dr. **Ioan Muraru**

Magistrat-asistent,
Marioara Prodan

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 143

din 5 octombrie 1999

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 120 alin. 5
din Codul de procedură penală**

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Koszokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stăngu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Florentina Geangu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 120 alin. 5 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Ionel Văduva în Dosarul nr. 168/1999 al Curții de Apel Pitești — Secția penală.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 23 septembrie 1999, în prezența autorului excepției și a reprezentantului Ministerului Public, fiind consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru data de 5 octombrie 1999.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 16 martie 1999, Curtea de Apel Pitești — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 120 alin. 5 din Codul de procedură penală, ridicată de Ionel Văduva în Dosarul nr. 168/1999 aflat pe rolul acelei instanțe.

În opinia autorului excepției, dispozițiile alin. 5 al art. 120 din Codul de procedură penală sunt contrare prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, deoarece, „dacă instanța de judecată, din considerente pe care nu este obligată să le arate, dispune într-o cauză efectuarea unei expertize la nivelul unui laborator criminalistic, părțile din cauza respinsă nu mai beneficiază de drepturile instituite prin dispozițiile art. 120 alin. 3 și 4 din Codul de procedură penală și dacă, dimpotrivă, o altă instanță dispune efectuarea, într-o speță similară, a expertizei la orice altă instituție abilitată să facă acest lucru, în afara celor prevăzute în art. 119 alin. 2 din Codul de procedură penală, părțile din cauza respectivă beneficiază de drepturile prevăzute de art. 120 alin. 3 și 4 din Codul de procedură penală“.

Exprimându-și opinia, instanța de judecată arată că „dispozițiile legale criticate nu sunt neconstituționale în raport cu prevederile art. 16 din Constituție și că alin. 3 și 4 ale art. 120 din Codul de procedură penală nu au aplicabilitate în cazul expertizei efectuate de experți oficiali, având în vedere specialitatea acestora“.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere al Guvernului se apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece, atunci când expertiza este efectuată de un expert numit de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, fiecare parte are dreptul să ceară ca un specialist recomandat de ea să participe la efectuarea expertizei. Dar anumite expertize, datorită caracterului lor tehnic deosebit, nu pot fi efectuate decât în cadrul unor instituții de specialitate (serviciu medico-legal, institut sau laborator de criminalistică ori alt institut de specialitate). În aceste situații nu organul judiciar numește expertul, acesta fiind desemnat, pe linie de serviciu, în urma cererii adresate instituției de specialitate în cadrul căreia funcționează. Efectuând expertiza în cadrul atribuțiilor de profil, expertul are calitatea de funcționar public. Faptul că, în asemenea situații, părțile nu pot recomanda un expert să participe la realizarea expertizei nu este de natură să le prejudicieze interesele și nici să instituie un regim discriminatoriu între ele, deoarece, ori de câte ori se va pune problema solicitării unei expertize de acest fel, soluția va fi cea prevăzută la art. 120 alin. 5 din Codul de procedură penală, deci nu se pune problema tratamentului inegal în fața legii. În plus, se arată în aceeași opinie, Codul de procedură penală cuprinde o serie de garanții care să suplinească imposibilitatea părților de a-și desemna un expert, cum ar fi efectuarea unui supliment de expertiză sau posibilitatea de a cere lămuriri în legătură cu raportul de expertiză sau efectuarea unei noi expertize.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile autorului excepției și ale procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze excepția cu care a fost legal sesizată.

Critica de neconstituționalitate privește dispozițiile art. 120 alin. 5 din Codul de procedură penală. Privit în ansamblul său, acest articol, cu denumirea marginală *Lămuriri date expertului și părților*, prevede la alin. 1 și 2 că organul judiciar, atunci când dispune efectuarea unei expertize, fixează un termen la care sunt chemate părțile și expertul desemnat de el, cărora li se aduc la cunoștință obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie să răspundă și li se pune în vedere că au dreptul să facă observații cu privire la aceste întrebări și că pot cere modificarea și completarea lor. În alin. 3 al aceluiași articol se prevede că „Părțile mai sunt încunoscute că au dreptul să ceară numirea și a câte unui expert recomandat de fiecare

dintre ele, care să participe la efectuarea expertizei”, iar în alin. 4 se prevede că, „După examinarea obiecțiilor și cererilor făcute de părți și expert, organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune în vedere expertului termenul în care urmează a fi efectuată expertiza, încunostințându-l totodată dacă la efectuarea acesteia urmează să participe părțile”. În sfârșit, în alin. 5 al art. 120, care face obiectul excepției de neconstituționalitate, se prevede că „Dispozițiile alin. 3 și 4 nu se aplică în cazul expertizei prevăzute în art. 119 alin. 2”. În ceea ce privește articolul 119 din Codul de procedură penală, a cărui denumire marginală este *Experți oficiali*, acesta cuprinde în alin. 2 dispoziții potrivit cărora: „Când expertiza urmează să fie efectuată de un serviciu medico-legal, de un laborator de expertiză criminalistică sau de orice institut de specialitate, organul de urmărire penală ori instanța de judecată se adresează acestora pentru efectuarea expertizei”.

Autorul excepției susține că prevederile art. 120 alin. 5 contravin prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, conform cărora: „(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări” și „(2) Nimeni nu este mai presus de lege”. Încălcarea, prin dispozițiile legale criticate, a prevederilor art. 16 din Constituție apare, în opinia autorului excepției, în cazul în care un organ judiciar, din considerente pe care nu trebuie să le arate, dispune efectuarea unei expertize criminalistice, caz în care părțile nu pot beneficia de drepturile instituite prin art. 120 alin. 2 și 3 din Codul de procedură penală, în timp ce o altă instanță de judecată, într-o cauză similară, dispune efectuarea expertizei la o altă instituție abilitată, în afara celor prevăzute la art. 119 alin. 2 din Codul de procedură penală, caz în care părțile în cauză vor beneficia de drepturile menționate, ceea ce constituie o încălcare a principiului constituțional al egalității cetățenilor în fața legii.

Examinând aceste susțineri, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 120 alin. 5 din Codul de procedură penală, în raport cu prevederile art. 16 din Constituție, este neîntemeiată. Necesitatea efectuării unei expertize în cursul procesului penal decurge din situația de fapt, existentă în cauză, și tot această situație determină și necesitatea efectuării expertizei de un serviciu medico-legal, de un laborator de expertiză criminalistică sau de orice institut de specialitate. Într-o asemenea ipoteză organul judiciar este obligat, prin dispozițiile art. 119 alin. 2 din Codul de procedură penală, să se adreseze

instituției specializate în efectuarea expertizei, indiferent de voința și interesele părților în conflict. Iar în acest caz, potrivit dispozițiilor art. 120 alin. 5 din Codul de procedură penală, nu li se acordă părților, oricare ar fi acestea, dreptul prevăzut la art. 118 alin. 3 din Codul de procedură penală și recunoscut prin dispozițiile art. 120 alin. 3 și 4 din același cod, de a cere ca un expert recomandat de ele să participe la efectuarea expertizei. Aceste dispoziții legale restrictive nu au însă caracter discriminatoriu, deoarece ele se aplică, fără excepție, tuturor părților în cauza în care expertiza se efectuează în instituții de specialitate, în condițiile prevăzute la art. 119 alin. 2 din Codul de procedură penală. De aceea dispozițiile art. 120 alin. 5 din Codul de procedură penală nu vin în contradicție cu prevederile art. 16 din Constituție, referitoare la egalitatea în drepturi.

Curtea Constituțională constată însă că dispozițiile art. 120 alin. 5 din Codul de procedură penală contravin prevederilor art. 24 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora „Dreptul la apărare este garantat”. Într-adevăr, prin neacordarea în favoarea părților dintr-un proces penal a dreptului de a cere ca un expert recomandat de ele să participe la efectuarea expertizei, atunci când aceasta urmează să fie efectuată de o instituție specializată potrivit legii, se restrânge în mod nejustificat dreptul la apărare al acestora, nesocotindu-se garantarea acestui drept prin Constituție. Neparticiparea la efectuarea expertizei a expertului recomandat de partea interesată nu poate fi compensată prin dreptul acesteia de a cere ulterior explicații asupra raportului de expertiză sau completarea expertizei incomplete ori efectuarea unei noi expertize, atunci când apreciază că expertiza nu a fost efectuată cu competență profesională și în mod corect. De aceea sunt neconstituționale prevederile art. 120 alin. 5 din Codul de procedură penală, care prevăd că dispozițiile alin. 3 și 4, referitoare la dreptul părților de a cere numirea și a câte unui expert recomandat de ele, care să participe la efectuarea expertizei, nu se aplică în cazul expertizei prevăzute la art. 119 alin. 2, urmând ca părțile să aibă acest drept în toate cazurile, indiferent unde, potrivit legii, urmează să se efectueze expertiza.

Pentru considerentele arătate urmează ca excepția de neconstituționalitate să fie admisă.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și 25 din Legea nr. 47/1992, republicată, cu majoritate de voturi,

CURTEA,

În numele legii

D E C I D E :

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Ionel Văduva în Dosarul nr. 168/1999 al Curții de Apel Pitești — Secția penală și constată că dispozițiile art. 120 alin. 5 din Codul de procedură penală sunt neconstituționale.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 5 octombrie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Florentina Geangu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 157

din 12 octombrie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor alin. 1 și alin. 2 teza întâi ale art. 12 din Legea nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor

Ioan Muraru	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Claudia Miu	— magistrat-asistent șef

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 din Legea nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, excepție ridicată de Direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat a județului Cluj în Dosarul nr. 7.063/1998 al Tribunalului Cluj — Secția comercială și de contencios administrativ.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 7 octombrie 1999 și au fost consemnate în încheierea din aceeași dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea a amânat pronunțarea la data de 12 octombrie 1999.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 3 decembrie 1998, pronunțată în Dosarul nr. 7.063/1998, Tribunalul Cluj — Secția comercială și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 din Legea nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, excepție ridicată de Direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat a județului Cluj. Obiectul litigiului îl constituie recursul formulat de Societatea Comercială „7 Icre-Prodaliment” — S.R.L. Cluj-Napoca și de Mircea Artilean împotriva Sentinței civile nr. 4.905 din 9 mai 1998 a Judecătoriei Cluj-Napoca, prin care a fost respinsă plângerea împotriva procesului-verbal de contravenție încheiat de Garda financiară Cluj. Prin acest proces-verbal, în temeiul Ordonanței Guvernului nr. 15/1996 privind întărirea disciplinei financiar-valutare, s-a aplicat sancțiunea amenzii și s-a dispus, totodată, confiscarea sumei ce depășește plafonul maxim admis pentru plăți către persoane juridice. Contestatorii recurenți solicită anularea sancțiunii contravenționale aplicate, pentru motivul că Ordonanța Guvernului nr. 26/1997, modificând Ordonanța Guvernului nr. 15/1996, stabilește un plafon maxim admis pentru plăți mult mai ridicat și nu mai prevede sancțiunea complementară a confiscării sumei cu care s-a depășit plafonul, invocând aplicarea prevederilor art. 12 din Legea nr. 32/1968, potrivit cărora, dacă sancțiunea prevăzută de un nou act normativ pentru contravenția săvârșită anterior este mai ușoară, urmează să se aplice această sancțiune ori sancțiunea aplicată pe baza vechiului act normativ se va executa doar în limitele noii sancțiuni.

Față de această susținere Direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat a județului Cluj a ridicat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 din Legea nr. 32/1968, cu motivarea că ele contravin

principiului neretroactivității legii, consacrat în dispozițiile art. 15 alin. (2) din Constituție.

Instanța, exprimându-și opinia în conformitate cu prevederile art. 23 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, republicată, apreciază că excepția de neconstituționalitate este nefondată, deoarece „art. 12 din Legea nr. 32/1968 nu a condus la schimbarea unor stări contravenționale stabilite anterior adoptării Legii nr. 32/1968, ci prevede doar situații de viitor în ipoteza în care în materie contravențională apar reglementări succesive care prevăd tratamente sancționatorii diferite“.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere al Guvernului se arată, în esență, că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, întrucât dispozițiile art. 12 din Legea nr. 32/1968 încalcă principiul neretroactivității legii, consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție, și că „neretroactivitatea legii, ca principiu constituțional, este obligatorie pentru toate ramurile de drept, indiferent dacă acestea îl prevăd sau nu în mod explicit. Singura excepție statuată în Constituție este cea privind legea penală mai favorabilă. Pentru că excepțiile sunt de strictă interpretare, apreciem că nici o altă dispoziție legală nu poate aduce modificări acestui principiu constituțional, orice alte prevederi contrare putând fi atacate pe calea controlului de constituționalitate“. Se mai arată că sancționarea contravențiilor are caracter administrativ și, prin urmare, nu se poate aplica în acest domeniu excepția referitoare la legea penală mai favorabilă.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au transmis punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Prin Încheierea din 3 decembrie 1998, pronunțată în Dosarul nr. 7.063/1998 al Tribunalului Cluj — Secția comercială și de contencios administrativ, a fost sesizată Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 din Legea nr. 32/1998 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, având următorul cuprins: „*Dacă printr-un nou act normativ fapta nu mai este socotită contravenție, ea nu se mai sancționează, chiar dacă a fost săvârșită înainte de data intrării în vigoare a noului act normativ, iar sancțiunea aplicată și neexecutată până la această dată nu se mai execută.*“

Dacă sancțiunea prevăzută în noul act normativ este mai ușoară, se va aplica această sancțiune, iar amenda aplicată potrivit vechiului act normativ se va executa numai până la limita maximumului prevăzut în noul act normativ. În cazul în care noul act normativ prevede o sancțiune mai gravă, contravenția săvârșită anterior va fi sancționată în conformitate cu prevederile actului normativ în vigoare la data săvârșirii ei“.

Examinând însă cererea formulată de Direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat a

județului Cluj în susținerea excepției, Curtea constată că aceasta privește doar dispozițiile alin. 1 și cele ale tezei întâi din alin. 2 al art. 12 din Legea nr. 32/1968. De aceea, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, vor fi examinate exclusiv aceste dispoziții legale, iar nu și dispozițiile cuprinse în teza a doua a alin. 2.

Curtea constată, de asemenea, că prevederile alin. 1 al art. 12 din Legea nr. 32/1968, referitoare la nesanționarea ori la neexecutarea sancțiunilor deja aplicate pentru fapte care nu mai sunt prevăzute de un nou act normativ ca fiind contravenții, precum și prima teză din alin. 2 al aceluiași articol, referitoare la aplicarea și la executarea sancțiunii mai ușoare, prevăzute de noul act normativ, consacră, în mod expres, retroactivitatea legii mai favorabile. Aceste dispoziții legale contravin prevederilor art. 15 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora „*Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale mai favorabile*“.

Principiul neretroactivității este valabil pentru orice lege, indiferent de domeniul de reglementare al acesteia. Singura excepție pe care o îngăduie norma constituțională privește legea penală mai favorabilă.

Dispozițiile legale referitoare la constatarea și sancționarea contravențiilor nu sunt, în sistemul de drept românesc, norme de drept penal. Legea nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, considerată lege generală în materie, reglementând cadrul juridic general al sancționării faptelor contravenționale, păstrează caracterul administrativ al acestei răspunderi. Deși dispozițiile art. 1 al menționatei legi, potrivit cărora „*Contravenția este fapta săvârșită cu vinovăție, care prezintă un pericol social mai redus decât infracțiunea și este prevăzută și sancționată ca atare prin legi, decrete sau prin acte normative ale organelor arătate în legea de față*“, ar putea constitui o premisă a calificării faptelor

contravenționale ca fiind fapte penale, totuși legiuitorul, prin alte prevederi ale legii, a optat pentru caracterul administrativ al sancțiunilor contravenționale. Astfel, art. 7 alin. 1 prevede că „*Amenda are caracter administrativ*“. În plus, analizându-se prevederile art. 46 din aceeași lege, potrivit cărora se poate observa că „*Dispozițiile prezentei legi se întregesc cu dispozițiile Codului de procedură civilă, care se aplică în mod corespunzător*“, se poate observa că legiuitorul a înțeles să excludă, sub toate aspectele, caracterul penal al normelor care stabilesc și sancționează contravențiile.

Pe baza considerentelor de mai sus Curtea a statuat, prin Decizia nr. 90 din 1 iunie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 11 octombrie 1999, că sunt neconstituționale dispozițiile alin. 1 și alin. 2 teza întâi ale art. 12 din Legea nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, dispoziții care fac obiectul controlului de constituționalitate și în prezenta cauză.

Într-o atare situație, întrucât Curtea a constatat neconstituționalitatea unor dispoziții legale printr-o decizie anterioară, acele dispoziții legale nu mai pot face din nou obiectul unei excepții de neconstituționalitate, operând o cauză de inadmisibilitate, în temeiul art. 23 alin. (3) și (6) din Legea nr. 47/1992, republicată. Iar în ipoteza în care excepția este inadmisibilă, instanța judecătorească trebuie să o respingă, pentru acest temei, printr-o încheiere motivată.

Se reține însă că, în speță, această cauză de inadmisibilitate s-a ivit după data de 3 decembrie 1998, când se pronunțase de către instanța de judecată încheierea de sesizare a Curții, și, prin urmare, la acea dată instanța a aplicat corect dispozițiile legale referitoare la sesizarea Curții Constituționale.

Față de cele expuse mai sus, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 alin. (1), (3) și (6) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE :

Respinge ca fiind inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor alin. 1 și alin. 2 teza întâi ale art. 12 din Legea nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, excepție ridicată de Direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat a județului Cluj în Dosarul nr. 7.063/1998 al Tribunalului Cluj-Napoca — Secția comercială și de contencios administrativ.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 12 octombrie 1999.

PREȘEDINTE,
prof.univ.dr. **Ioan Muraru**

Magistrat-asistent șef,
Claudia Miu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 161

din 19 octombrie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 alin. (1) lit. c) și alin. (2) lit. b) din Legea nr. 130/1996 privind contractul colectiv de muncă, republicată

Lucian Mihai	— președinte	Ioan Muraru	— judecător
Costică Bulai	— judecător	Nicolae Popa	— judecător
Constantin Doldur	— judecător	Lucian Stângu	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător	Florin Bucur Vasilescu	— judecător

Romul Petru Vonica — judecător
 Paula C. Pantea — procuror
 Laurențiu Cristescu — magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 alin. (1) lit. c) și alin. (2) lit. b) din Legea nr. 130/1996 privind contractul colectiv de muncă, republicată, excepție ridicată de Sindicatul „Reșița 1771” în Dosarul nr. 3.147/1999 al Judecătoriei Reșița.

La apelul nominal a răspuns, pentru Sindicatul „Reșița 1771”, Ciofu Adrian, lipsind Societatea Comercială „U.C.M. Reșița” — S.A. și Sindicatul Liber Independent din Societatea Comercială „U.C.M. Reșița” — S.A., față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul autorului excepției susține că unul dintre mijloacele prin care sindicatul apără interesele membrilor săi este participarea la negocierea contractului colectiv de muncă. Acest mijloc legal nu poate fi utilizat de sindicatul care nu întrunește condiția cerută de art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 130/1996, republicată, de a avea între membrii săi cel puțin o treime din numărul salariaților unității, deoarece acesta nu poate obține de la instanța judecătorească, potrivit art. 17 alin. (2) din aceeași lege, constatarea reprezentativității. În această situație sindicatul nu poate participa la negocierea contractului colectiv de muncă din unitatea în care activează, fapt ce contravine dispozițiilor art. 9 teza a doua și ale art. 38 alin. (5) din Constituție. Se mai arată că, ulterior datei la care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, prin afilierea la o organizație sindicală reprezentativă a fost dobândit dreptul de a participa la negocierea contractului colectiv de muncă în unitate, fapt ce a determinat înaintarea în scris către Curtea Constituțională a unei cereri de renunțare la judecarea excepției. Cu toate acestea, se susține admiterea excepției de neconstituționalitate.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției ridicate, considerând că stabilirea condițiilor de reprezentativitate prin art. 17 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 130/1996, republicată, s-a făcut în deplin acord cu prevederile constituționale. Referindu-se la celelalte dispoziții criticate, consideră că acestea nu au incidență în cauză.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Judecătoria Reșița, prin Încheierea din 3 iunie 1999, pronunțată în Dosarul nr. 3.147/1999, a dispus sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 alin. (1) lit. c) și alin. (2) lit. b) din Legea nr. 130/1996 privind contractul colectiv de muncă, republicată, excepție ridicată de Sindicatul „Reșița 1771”. Prin aceeași încheiere s-a dispus suspendarea judecării cauzei până la soluționarea excepției de neconstituționalitate.

Obiectul litigiului în fața instanței judecătorești îl constituie constatarea îndeplinirii criteriilor de reprezentativitate, formulată de Sindicatul „Reșița 1771”, în contradictoriu cu Societatea Comercială „U.C.M. Reșița” — S.A. din Reșița și cu intervenienta Sindicatul Liber Independent din Societatea Comercială „U.C.M. Reșița” — S.A. În fața de rejudecare a procesului, după casarea cu trimitere, Sindicatul „Reșița 1771” a ridicat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 alin. (1) lit. c) și alin. (2) lit. b) din Legea nr. 130/1996, republicată, susținând că aceste dispoziții legale au un caracter restrictiv, limitând posibilitatea participării organizațiilor sindicale la negocierea contractelor colective de muncă la nivel de

unitate, în raport cu numărul membrilor lor și, prin urmare, contravin prevederilor art. 38 alin. (5) din Constituție, care garantează dreptul la negocieri colective în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective. Dispozițiile legale criticate încalcă, în opinia autorului excepției, și prevederile art. 9 teza a doua din Constituție, care precizează expres că „sindicatul contribuie la apărarea drepturilor și la promovarea intereselor profesionale, economice și sociale ale salariaților”. Mai susține că „împiedicarea organizației sindicale, care nu întrunește condiția de reprezentativitate, de a desfășura o activitate eficientă pentru realizarea scopului constituirii acesteia este o împrejurare de natură să determine existența pur formală a unui asemenea sindicat”.

Instanța, exprimându-și opinia, consideră că excepția este nefondată, iar critica de neconstituționalitate nu poate fi primită, întrucât „prevederile art. 17 alin. (1) lit. c) și alin. (2) lit. b) din Legea nr. 130/1996, republicată, sunt în deplin acord cu dispozițiile art. 9 și art. 38 alin. (5) din Constituția României”.

În conformitate cu dispozițiile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate puncte de vedere președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul său de vedere președintele Camerei Deputaților apreciază că textele de lege a căror neconstituționalitate a fost invocată reglementează condițiile care trebuie îndeplinite de către o organizație sindicală pentru a putea dobândi reprezentativitate, acestea nefiind în dezacord cu art. 9 teza a doua și cu art. 38 alin. (5) din Constituție, texte care reglementează, primul, rolul și activitățile pe care le desfășoară sindicatele, iar cel de-al doilea garantează dreptul la negocieri colective și caracterul obligatoriu al convențiilor colective. Aceste norme constituționale trebuie coroborate cu cele cuprinse în teza întâi a art. 9 din Constituție, potrivit căreia „*Sindicatul se constituie și își desfășoară activitatea potrivit cu statutele lor, în condițiile legii*”. Se mai apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

În punctul de vedere al Guvernului se apreciază că excepția ridicată este nefondată. Stabilirea condiției de reprezentativitate, în virtutea căreia o organizație sindicală poate participa la negocierea și la încheierea contractului colectiv de muncă din unitate, „este o prevedere în deplin acord cu dispozițiile art. 9 din Constituție”. Nici textul art. 17 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 130/1996, republicată, se arată în același punct de vedere, nu încalcă prevederile art. 9 din Constituție, „întrucât organizația sindicală are posibilitatea de a se adresa instanței pentru ca aceasta să verifice dacă îndeplinește cerințele Legii nr. 130/1996, republicată, pentru a putea participa la negocierea contractului colectiv de muncă”. Dispozițiile legale criticate, consideră Guvernul, nu vin în contradicție cu cele ale art. 38 alin. (5) din Constituție, care prevăd că „*Dreptul la negocieri colective în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate*”.

Președintele Senatului nu a transmis punctul său de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autorului excepției, cererea acestuia de renunțare la judecarea excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

În conformitate cu prevederile art. 144 lit. c) din Constituție și ale Legii nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să se pronunțe asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

1. În ceea ce privește cererea autorului excepției de neconstituționalitate de renunțare la judecarea acesteia, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale, o asemenea renunțare este inadmisibilă. Astfel, prin Decizia nr. 136 din 21 octombrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 448 din 24 noiembrie 1998, s-a arătat că, în materie de jurisdicție constituțională, „nu își poate găsi aplicarea principiul disponibilității, întrucât acesta este propriu procesului civil, iar nu unei proceduri de drept public, cum este aceea a soluționării obiecției de neconstituționalitate“. Aceste considerente își găsesc aplicabilitatea și în cauza care face obiectul prezentei decizii.

În plus, potrivit art. 25 din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, adoptat prin Hotărârea Plenului Curții Constituționale nr. 12 din 4 noiembrie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 308 din 12 noiembrie 1997, „*O dată legal sesizată, Curtea procedează la examinarea constituționalității, nefiind aplicabile dispozițiile referitoare la suspendarea, întreruperea sau stingerea procesului*“.

Față de cele de mai sus, renunțarea autorului excepției de neconstituționalitate la soluționarea acesteia nu împiedică realizarea în continuare a controlului de constituționalitate.

2. Prevederile Legii nr. 130/1996 privind contractul colectiv de muncă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 184 din 19 mai 1998, criticate prin excepția de neconstituționalitate ce face obiectul prezentei decizii, sunt următoarele:

Art. 17. — (1) *„La negocierea contractelor colective de muncă la nivel național, de ramură și de unitate participă organizațiile sindicale care îndeplinesc, cumulativ, următoarele condiții: [...]*

c) la nivel de unitate:

— *au statut legal de organizație sindicală;*

— *numărul de membri ai sindicatului reprezintă cel puțin o treime din numărul salariaților unității.*

(2) Îndeplinirea condițiilor de reprezentativitate a organizațiilor sindicale se constată, la cererea acestora, de către instanțele judecătorești, după cum urmează: [...]

b) la nivel de unitate, de către judecătoria în a cărei rază teritorială se află sediul unității“.

Examinând cauza, Curtea constată că susținerea autorului excepției, potrivit căreia dispozițiile art. 17 din Legea nr. 130/1996, republicată, încalcă prevederile art. 38 alin. (5) din Constituție, nu poate fi primită, întrucât textele de lege criticate nu au nici o legătură cu reglementarea constituțională invocată. Norma constituțională menționată, potrivit căreia *„Dreptul la negocieri colective în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate“*, nu prevede cine anume și în ce condiții trebuie ori poate să participe la negocierile colective.

În concretizarea acestui drept constituțional Legea nr. 130/1996, republicată, stabilește la art. 1 alin. (1): *„Contractul colectiv de muncă este convenția încheiată între patron sau organizația patronală, pe de o parte, și salariați, reprezentați prin sindicate ori în alt mod prevăzut de lege, de cealaltă parte, prin care se stabilesc clauze privind condițiile de muncă, salarizarea, precum și alte drepturi și obligații ce decurg din raporturile de muncă.“*

Nici prevederea constituțională și nici cea legală nu impun ca reprezentarea salariaților, ca parte a contractului colectiv de muncă, la negocieri și la încheierea contractului, să se facă exclusiv prin sindicate, ci doar că, dacă salariații sunt reprezentați de sindicate, acestea trebuie să fie reprezentative.

În acest sens, art. 14 din Legea nr. 130/1996, republicată, stabilind că patronul și salariații sunt părți ale contractului colectiv de muncă, dispune totodată că aceste părți pot fi reprezentate, printre altele, *„de către asociațiile patronale legal constituite și reprezentative potrivit prezentei legi“* sau, după caz, de diverse organizații sindicale *„legal constituite și reprezentative potrivit prezentei legi“*.

Condițiile de reprezentativitate pentru asociațiile patronale sunt prevăzute la art. 15 și 16, iar cele pentru organizațiile sindicale, la niveluri diferite, la art. 17 și 18 din Legea nr. 130/1996, republicată. Toate aceste dispoziții legale trebuie analizate în ansamblu, examinarea neputând fi limitată doar la art. 17 alin. (1) lit. c), în mod izolat, întrucât este imposibilă disocierea acestei dispoziții de celelalte, înscrise la art. 15, 16, 17 alin. (1), art. 18 și 20 din aceeași lege.

Curtea, examinând dispozițiile art. 18 alin. (3) din Legea nr. 130/1996, republicată, reține că legiuitorul a prevăzut posibilitatea ca sindicatele din unități să dobândească reprezentativitatea și prin afilierea la o organizație sindicală reprezentativă, stabilind că *„Organizațiile sindicale din unitate sunt reprezentative, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 17 alin. (1) lit. c), precum și dacă sunt afiliate la o organizație sindicală reprezentativă“*.

Curtea constată că nici una dintre dispozițiile criticate ale Legii nr. 130/1996, republicată, nu contravine prevederilor art. 38 alin. (5) din Constituție, întrucât garantarea dreptului la negocieri colective în materie de muncă și a caracterului obligatoriu al convențiilor colective nu înseamnă și posibilitatea reprezentării părților la negocieri și la semnarea convențiilor, fără îndeplinirea de către acestea a condițiilor legale. Este desigur necesar ca asociațiile patronale și organizațiile sindicale, care negociază în numele părților contractul colectiv de muncă, să fie legal constituite și să reprezinte într-o proporție semnificativă părțile contractante. Stabilirea acestor proporții este însă atributul exclusiv al legiuitorului. În cazul salariaților, art. 20 din Legea nr. 130/1996, republicată, prevede că în unitățile în care nu există organizații sindicale sau acestea nu îndeplinesc condițiile de reprezentativitate salariații, cu participarea a cel puțin jumătate plus unul din numărul lor total, își aleg reprezentanții la negociere prin vot secret. Rezultă deci că negocierea și încheierea contractelor colective de muncă sunt legal asigurate în toate situațiile.

Curtea constată, de asemenea, că nu poate fi reținută încălcarea, prin dispozițiile legale criticate, nici a prevederilor art. 9 din Constituție, conform cărora *„Sindicatele se constituie și își desfășoară activitatea potrivit cu statutele lor, în condițiile legii. Ele contribuie la apărarea drepturilor și la promovarea intereselor profesionale, economice și sociale ale salariaților“*. Stabilirea prin lege a condițiilor în care sindicatele pot reprezenta salariații la negocierea și la încheierea contractului colectiv de muncă este o cerință a normei constituționale citate. Promovarea intereselor profesionale, economice și sociale ale membrilor acestora poate fi realizată de către sindicate și prin alte căi și mijloace, chiar dacă, în lipsa îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege, nu pot participa la negocierea și la încheierea contractului colectiv de muncă.

Referitor la critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 130/1996, republicată, Curtea constată că acestea reglementează una dintre modalitățile de dobândire a reprezentativității, la nivel de unitate, de către organizațiile sindicale. O dată ce legea a

stabilit, cu respectarea Constituției, condiții obligatorii de reprezentativitate, modalitățile de recunoaștere a acesteia constituie probleme de competență și de procedură, iar nu de constituționalitate.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE :

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 17 alin. (1) lit. c) și alin. (2) lit. b) din Legea nr. 130/1996 privind contractul colectiv de muncă, republicată, excepție ridicată de Sindicatul „Reșița 1771” în Dosarul nr. 3.147/1999 al Judecătoriei Reșița.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 19 octombrie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Laurențiu Cristescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 166

din 21 octombrie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Mihai Paul Cotta	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal, excepție ridicată de Gheorghe Șerban și Tibi Hainal în Dosarul nr. 565/1999 al Tribunalului București — Secția a II-a penală.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 14 octombrie 1999 și au fost consemnate în încheierea din acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru data de 21 octombrie 1999.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Tribunalul București — Secția a II-a penală, prin Încheierea din 21 mai 1999 a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal, excepție ridicată de Gheorghe Șerban și Tibi Hainal într-o cauză penală având ca obiect soluționarea apelului declarat de autorii excepției împotriva Sentinței penale nr. 195/1999, pronunțată de Judecătoria Buftea.

În motivarea excepției s-a susținut că dispozițiile art. 81 alin. 3 din Codul penal încalcă prevederile art. 22 alin. (2),

art. 23 alin. (1) și (9), art. 49 alin. (1) și ale art. 123 alin. (1) și (2) din Constituție, sub aspectul modalității de executare a pedepsei, deoarece alin. 3 al art. 81 din Codul penal, introdus prin Legea nr. 140/1996, îngreudește posibilitatea instanței de a lua măsura suspendării executării pedepsei privative de libertate aplicate inculpaților.

Exprimându-și opinia, instanța de judecată apreciază că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată pentru următoarele motive:

1. Suspendarea condiționată a executării pedepsei, ca și alte modalități de executare a acesteia, nefiind obligatorie pentru instanțele de judecată, poate fi dispusă, potrivit probelor administrate, numai în măsura în care se apreciază că scopul educativ și sancționator al pedepsei va putea fi atins și fără privire de libertate.

2. Intervenția legiuitorului, prin stabilirea unor condiții pentru aplicarea dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal, apare ca absolut normală, acestea având menirea de a întregi criteriile generale de individualizare a pedepsei, astfel cum sunt înscrise în dispozițiile art. 72 din Codul penal, de care instanțele judecătorești trebuie să țină seama atunci când stabilesc pedeapsa ce trebuie aplicată, atât în ceea ce privește felul și quantumul acesteia, cât și modalitatea de executare. Deși, potrivit dispozițiilor art. 150 alin. (1) din Constituție, abrogarea unor legi sau dispoziții legale, ca de altfel și adoptarea ori modificarea lor, nu aparține competenței Curții Constituționale, se impune cu necesitate ca Guvernul — principala autoritate publică investită cu inițiativă legislativă — să procedeze la abrogarea sau modificarea unor texte din Codul penal, Codul de procedură penală, precum și a altor dispoziții ale legilor penale, care să elimine acele probleme contradictorii cu care se confruntă instanțele judecătorești. De altfel în actualul context social se impune reaprecierea politicii penale

privitoare la măsurile privative de libertate și, deci, implicit a pedepselor stabilite pentru anumite infracțiuni, menite să asigure, pe de o parte, combaterea fenomenului infracțional și, pe de altă parte, să asigure instanțelor de judecată posibilitatea unor individualizări echitabile în raport cu fiecare situație în parte, astfel încât să se evite pronunțarea unor soluții „șablon”.

În conformitate cu dispozițiile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Guvernul, în punctul său de vedere, consideră că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal, raportate la dispozițiile art. 22 alin. (2), art. 23 alin. (1) și (9), art. 49 alin. (1) și ale art. 123 alin. (1) și (2) din Constituție, este neîntemeiată pentru următoarele motive:

Limitarea aplicării suspendării condiționate a executării pedepsei numai pentru infracțiunile sancționate de lege cu pedeapsa închisorii de cel mult 12 ani nu încalcă nici o dispoziție din Constituție. Dispozițiile art. 22 alin. (2), ale art. 23 alin. (1) și (9) și ale art. 49 alin. (1) din Constituție, invocate de autorul excepției, nu au nici o legătură cu aceasta. În speță numai textul art. 16 alin. (1) din Constituție putea fi invocat, datorită caracterului și legăturii, sub anumite aspecte, cu prevederile art. 81 alin. 3 din Codul penal. La art. 16 alin. (1) se referă și deciziile Curții Constituționale nr. 25/1999 și nr. 79/1999. Însă, examinând și aceste prevederi, Curtea a decis că ele nu contravin dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal.

Aceste decizii sunt menționate și în punctul de vedere al Guvernului pentru următoarele considerente:

— art. 16 alin. (1) din Constituție vizează egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale, iar nu și identitatea de tratament juridic privind aplicarea unor măsuri, indiferent de natura lor. În felul acesta se justifică nu numai admisibilitatea unui regim juridic diferit față de anumite categorii de persoane, dar și necesitatea lui;

— regimul pedepselor și al executării acestora constituie o problemă de politică penală, pe care organul legislativ este singurul îndreptățit să o soluționeze, în funcție de împrejurările existente la un moment dat în domeniul criminalității.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile părților prezente și ale procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze excepția ridicată.

Excepția de neconstituționalitate privește dispozițiile art. 81 alin. 3 din Codul penal, care are următorul cuprins: *„Suspendarea condiționată a executării pedepsei nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor intenționate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 12 ani, precum și în cazul infracțiunilor de vătămare corporală gravă, viol și tortură.”*

Asupra constituționalității dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 25 din 23 februarie 1999, publicată în Monitorul

Oficial al României, Partea I, nr. 136 din 1 aprilie 1999, și prin Decizia nr. 79 din 20 mai 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 323 din 6 iulie 1999, statuând că acestea sunt constituționale pentru următoarele considerente:

— limitarea legală a aplicării suspendării condiționate a executării pedepsei numai la infracțiunile prevăzute de lege cu pedeapsa închisorii de cel mult 12 ani nu contravine dispozițiilor constituționale invocate, deoarece instituirea acestei măsuri nu încalcă nici unul dintre criteriile egalității în drepturi;

— regimul pedepselor constituie o problemă de politică penală pe care organul legislativ este singurul îndreptățit să o soluționeze, în funcție de împrejurările existente la un moment dat în domeniul criminalității;

— art. 16 alin. (1) din Constituție consfințește egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale, iar nu și identitatea de tratament juridic privind aplicarea unor măsuri, indiferent de natura lor. În felul acesta se justifică nu numai admisibilitatea unui regim juridic diferit față de anumite categorii de persoane, dar și necesitatea lui;

— prin măsura suspendării condiționate a executării pedepsei în condițiile art. 81 alin. 3 din Codul penal s-a urmărit în exclusivitate instituirea unui tratament penal mai sever pentru acele categorii de infracțiuni apreciate de legiuitor ca fapte cu un grad de pericol ridicat.

În asemenea condiții, încălcarea principiului egalității s-ar putea pune în discuție numai dacă instituirea unor astfel de măsuri ar crea discriminări între cetățeni, potrivit criteriilor stabilite de legiuitorul constituant.

Deoarece nu au intervenit elemente noi care să determine modificarea jurisprudenței Curții Constituționale, soluția pronunțată își menține valabilitatea și în cauza de față.

În legătură cu susținerea formulată de autorul excepției ce face obiectul cauzei de față, susținere potrivit căreia art. 81 alin. 3 din Codul penal contravine dispozițiilor art. 49 alin. (1) din Constituție, care prevăd că *„Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori ale unui sinistru deosebit de grav”*, Curtea constată că aceste dispoziții constituționale nu sunt încălcate, întrucât limitarea instituită de legiuitor în aplicarea măsurii de suspendare condiționată a executării pedepsei este impusă de realizarea unei politici represive mai ferme, fapt care excede însă sferei de reglementare a art. 49 din Constituție, referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți.

De asemenea, în legătură cu critica potrivit căreia art. 81 alin. 3 din Codul penal îngreudește posibilitatea instanțelor de judecată de a aplica măsura suspendării executării pedepsei privative de libertate, Curtea constată că aceasta nu este o problemă de control al constituționalității legii, ci o problemă de politică penală, care aparține în exclusivitate competenței legiuitorului, singurul îndreptățit să modifice ori să completeze dispozițiile legale în vigoare, în temeiul art. 58 alin. (1) din Constituție. Aceeași concluzie este de altfel cuprinsă și în Decizia Curții Constituționale nr. 119 din 23 septembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 554 din 12 noiembrie 1999, decizie prin care s-a arătat că, deși reală, nu poate fi reținută în cadrul controlului de constituționalitate critica potrivit căreia s-ar impune reevaluarea limitei de 12 ani până la care poate fi acordată

suspendarea condiționată a executării pedepsei, în raport cu limitele speciale ale pedepsei închisorii prevăzute de Legea nr. 140/1996, reevaluare care, conform art. 58 alin. (1) din Constituție, este de competența exclusivă a legiuitorului.

În ceea ce privește dispozițiile art. 22 alin. (2) și ale art. 23 alin. (1) și (2) din Constituție, invocate, de asemenea, în susținerea excepției, Curtea constată că acestea nu

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA,

În numele legii

DECIDE :

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal, excepție ridicată de Gheorghe Șerban și Tibi Hainal în Dosarul nr. 565/1999 al Tribunalului București — Secția a II-a penală.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 21 octombrie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,

Mihai Paul Cotta

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 167

din 21 octombrie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3, art. 86¹ alin. 3 și ale art. 86⁷ alin. 3 din Codul penal

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Mihai Paul Cotta	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3, art. 86¹ alin. 3 și ale art. 86⁷ alin. 3 din Codul penal, ridicată de Petre Garaiman în Dosarul nr. 751/1998 al Tribunalului Militar Teritorial București.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 14 octombrie 1999 și au fost consemnate în încheierea din acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru data de 21 octombrie 1999.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 29 iunie 1999 Tribunalul Militar Teritorial București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3

au nici o legătură cu problema examinată, fiind de aceea respinse.

În sfârșit, referitor la critica autorilor excepției, raportată la dispozițiile art. 123 din Constituție, care stabilesc că „(1) Justiția se înfăptuiește în numele legii“, precum și că „(2) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii“, se constată că, potrivit acestor texte, independența judecătorilor nu are semnificația independenței judecătorilor față de lege, pe care aceștia au obligația de a o aplica.

din Codul penal, excepție ridicată de Petre Garaiman într-o cauză penală având ca obiect judecarea apelului declarat de autorul excepției împotriva Sentinței Tribunalului Militar Teritorial București nr. 74/1998.

În motivarea excepției se susține că dispozițiile art. 81 alin. 3 din Codul penal, care prevăd că „Suspendarea condiționată a executării pedepsei nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor intenționate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 12 ani, precum și în cazul infracțiunilor de vătămare corporală gravă, viol și tortură“, sunt neconstituționale, deoarece contravin prevederilor art. 4 alin. (2) și ale art. 16 din Constituție, privitoare la egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. Se consideră că unui cetățean nu îi poate fi interzis în mod arbitrar accesul la măsurile de politică penală neprivative de libertate. Întrucât autorul excepției a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală gravă, în susținerea excepției se referă la exceptarea de la beneficiul suspendării executării pedepsei sau al executării acesteia la locul de muncă a pedepsei pentru această infracțiune. Acesta compară vătămarea corporală gravă, exceptată de la beneficiul măsurilor menționate, cu infracțiunea de ucidere din culpă, pentru care legea nu interzice aceste măsuri nici în cazul variantelor agravante ale infracțiunii, ceea ce constituie, în viziunea sa, o vădită inegalitate. Autorul excepției mai susține că pentru aceleași motive sunt neconstituționale și dispozițiile art. 86¹ alin. 3 și ale art. 86⁷ alin. 3 din Codul penal.

Exprimându-și opinia asupra excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată consideră că a fost legal ridicată, deși s-a depus după încheierea dezbaterilor în apel. Se apreciază însă că este neîntemeiată, deoarece dispozițiile art. 81 alin. 3, art. 86¹ alin. 3 și art. 86⁷ alin. 3 din Codul penal nu încalcă nici o prevedere constituțională, fiind atributul exclusiv al legiuitorului de a stabili modalitățile concrete de individualizare a executării pedepselor și de a prevedea criteriile de care trebuie să se folosească instanțele în aplicarea acestor măsuri. Discriminarea invocată de autorul excepției apare, în realitate, ca o măsură necesară pentru atingerea scopului pedepsei. Instanța face referire în acest sens la Decizia Curții Constituționale nr. 25 din 23 februarie 1999, prin care s-a constatat constituționalitatea dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal.

În conformitate cu prevederile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, au fost solicitate punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere al Guvernului se arată că din cuprinsul prevederilor art. 81 alin. 3, art. 86¹ alin. 3 și ale art. 86⁷ alin. 3 din Codul penal rezultă că legiuitorul a înțeles să excludă de la beneficiul suspendării condiționate a executării pedepsei, al suspendării executării pedepsei sub supraveghere și al executării pedepsei la locul de muncă pe acei infractori care au săvârșit infracțiuni intenționate grave, oricare ar fi natura acestora, sau infracțiunile de violență nominalizate în texte. Prin criteriile și excepțiile pe care legiuitorul le prevede pentru aplicarea acestor mijloace de individualizare a executării pedepselor nu se poate susține că se aduce atingere dispoziției constituționale din art. 16 privitoare la egalitatea în drepturi și nici prevederilor art. 4 alin. (2) din Constituție privind egalitatea între cetățeni, deoarece dispozițiile criticate nu au legătură cu egalitatea între cetățeni, ele neconținând nici o discriminare pe teme de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială. Se invocă în același sens Decizia nr. 25 din 23 februarie 1999, prin care Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate a art. 81 alin. 3 din Codul penal, statuând că acest text nu contravine prevederilor constituționale criticate, deoarece limitarea aplicării suspendării condiționate a executării pedepsei nu încalcă nici unul dintre criteriile egalității în drepturi. O soluție identică a fost adoptată și prin Decizia nr. 79 din 20 mai 1999, prin care Curtea, respingând aceeași excepție, precizează că art. 16 alin. (1) din Constituție consfințește egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale, nu și identitatea de tratament juridic asupra aplicării unor măsuri, indiferent de natura lor. În acest fel se justifică nu numai admisibilitatea, dar și necesitatea unui regim juridic diferit față de anumite categorii de persoane. În concluzie, se apreciază că excepția de neconstituționalitate privind art. 81 alin. 3, art. 86¹ alin. 3 și art. 86⁷ alin. 3 din Codul penal, în raport cu art. 4 alin. (2) și art. 16 din Constituție, este neîntemeiată.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Potrivit art. 144 lit. c) din Constituție și art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze excepția ridicată.

Deși în dispozitivul încheierii de sesizare instanța se referă la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal, din examinarea cererii prin care se ridică excepția, cerere aflată la dosarul cauzei, precum și din conținutul încheierii de sesizare rezultă că excepția de neconstituționalitate are ca obiect nu numai dispozițiile art. 81 alin. 3, ci și dispozițiile art. 86¹ alin. 3 și ale art. 86⁷ alin. 3 din Codul penal.

Curtea Constituțională urmează să se pronunțe asupra constituționalității acestor texte, care au următorul conținut:

— Art. 81 alin. 3 — „*Suspendarea condiționată a executării pedepsei nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor intenționate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 12 ani, precum și în cazul infracțiunilor de vătămare corporală gravă, viol și tortură*”;

— Art. 86¹ alin. 3 — „*Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor intenționate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 12 ani, precum și în cazul infracțiunilor de vătămare corporală gravă, viol și tortură*”;

— Art. 86⁷ alin. 3 — „*Executarea pedepsei la locul de muncă nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor intenționate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 12 ani, precum și în cazul infracțiunilor de vătămare corporală gravă, viol și tortură*”.

Ca urmare a examinării excepției de neconstituționalitate a prevederilor legale criticate, se constată că jurisprudența Curții Constituționale este constantă, statuându-se prin mai multe decizii că aceste prevederi sunt constituționale. În acest sens Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 25 din 23 februarie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 136 din 1 aprilie 1999, și prin Decizia nr. 79 din 20 mai 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 323 din 6 iulie 1999. În considerentele acestor decizii Curtea a statuat, referitor la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3 din Codul penal, că aparțin competenței exclusive a Parlamentului atât instituirea unor mijloace de individualizare a executării pedepsei, cum este suspendarea executării acesteia, cât și excepțiile de la aplicarea măsurii respective, fără ca prin aceasta să se încalce dispozițiile art. 4 alin. (2) și ale art. 16 din Constituție sau alte texte constituționale.

De asemenea, în legătură cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3, art. 86¹ alin. 3 și ale art. 86⁷ alin. 3 din Codul penal, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 95 din 17 iunie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 357 din 28 iulie 1999, constatând cu acel prilej că Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a țării, care adoptă reglementări inclusiv pentru instituirea mijloacelor de individualizare a pedepselor, așa cum este suspendarea executării pedepsei, în cele două forme ale sale, sau executarea pedepsei la locul de muncă, precum și în vederea stabilirii condițiilor și a sferei de incidență a acestor mijloace de individualizare a pedepselor.

Deoarece nu au intervenit elemente noi care să determine o schimbare a jurisprudenței Curții Constituționale, urmează ca aceste considerente să se aplice și în cauza de față.

Pe de altă parte, referitor la critica potrivit căreia art. 81 alin. 3 din Codul penal îngreudește accesul cetățenilor la aplicarea măsurii suspendării executării pedepsei privative

de libertate, Curtea constată că aceasta nu este o problemă de control al constituționalității, ci o problemă de politică penală, care aparține competenței exclusive a legiuitorului, singurul care, potrivit art. 58 alin. (1) din Constituție, poate modifica sau completa dispozițiile legale în vigoare. Aceeași concluzie este, de altfel, cuprinsă și în Decizia Curții Constituționale nr. 119 din 23 septembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I,

nr. 554 din 12 noiembrie 1999, decizie prin care s-a reținut că, deși reală, nu poate fi analizată în cadrul controlului de constituționalitate critica potrivit căreia s-ar impune reevaluarea limitei de 12 ani până la care poate fi acordată suspendarea condiționată a executării pedepsei, în raport cu limitele speciale ale pedepsei închisorii prevăzute de Legea nr. 140/1996, reevaluare care, conform art. 58 alin. (1) din Constituție, aparține competenței exclusive a Parlamentului.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

D E C I D E :

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 81 alin. 3, art. 86¹ alin. 3 și ale art. 86⁷ alin. 3 din Codul penal, excepție ridicată de Petre Garaiman în Dosarul nr. 751/1998 al Tribunalului Militar Teritorial București. Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 21 octombrie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Mihai Paul Cotta

RECTIFICARE

În cuprinsul Deciziei Curții Constituționale nr. 153 din 12 octombrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 554 din 12 noiembrie 1999, se face următoarea rectificare: în loc de: *art. 19 alin. (1) lit. c) din Codul muncii* se va citi: *art. 19 lit. c) din Codul muncii*.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 2511.1–12.1/ROL Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și nr. 64690427282 Banca Comercială Română — S.A., sectorul 5.
Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București,
Str. Blanduziei nr. 1, sectorul 2, telefon 211.57.30.
Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78,
E-mail: ramomrk@bx.logicnet.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro